

*Alex van Royen
(vooraan) in
"Thyestes" (1966)
van Hugo Claus –
Foto Pic*

Afscheid van verleden en toekomst

T 68, een afgedreven voorstel

Met "mei '68" had T 68 eigenlijk niets te maken. Het was een voorstel tot hervorming van het theater in Vlaanderen, dat uitging van het trio Alex van Royen, Carlos Tindemans, Hugo Claus. Hun denkbelden formuleerden zij in een publikatie – een rood boekje – die de neerslag was van langdurige gesprekken en in april 1968 het licht zag. Achteraf gezien, is T 68 een afscheid geweest, meent Carlos Tindemans, een afscheid van het verleden en ook, maar dat konden zij toen niet weten, een afscheid van de toekomst: het theater was nadien niet meer wat het voordien was geweest

maar het zou nadien ook niet worden wat het driet al voor ogen had gestaan. Het manifest vond nauwelijks weerklank, maar het moet wel uitdrukking geweest zijn van een onvrede die toen bij sommigen heerste – en die vaker de kop opsteekt bij rechtgeaarde theatermensen, of kunstenaars in het algemeen, wanneer zij geprangd geraken in vastgeroeste structuren.

T 68 kwam in verzet tegen een beleid dat vasthield aan theaterstructuren die weinig ruimte lieten voor de ontwikkeling van een kunst die moet kunnen ademen, die nieuwe vormen moet kunnen uitproberen, en waarbij

het theater zelf als kunst eigenlijk niet op de voorgrond stond. T 68 reageerde tegen het immobilisme en de middelmatigheid. Het stelde de oprichting voor van één groot landelijk gezelschap voor Vlaanderen en van een laboratoriumtheater dat acteurs zou vormen en in workshops aan experimenten zou doen. Het wilde dat theater staatszaak zou zijn in plaats van een lokaal, stedelijk nutspakket. De idee van het *Nationaal Toneel* was doodgebloed, ten voordele van de "stadstheaters" *Koninklijke Nederlandse Schouwburg* (Antwerpen), *Koninklijke Vlaamse Schouwburg* (Brus-